

Κέρδος

ANNA KARAMANOU: Ίσες ευκαιρίες για τις γυναίκες. Η "ευνοϊκή μεταχείριση" έχει να κάνει με το σύστημα που σε πολλούς δεν αρέσει, αλλά λειτουργούμε εντός του. Πιστεύω ότι έφτασε η ώρα να φτιάξουμε ένα ασφαλιστικό σύστημα ίσων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

συνέντευξη της Άννας

KARAMANOU στη ΦΩΦΗ ΚΟΡΙΔΗ 17. 02. 2002

Η Άννα Καραμάνου είναι άκρως μαχητική. Υπερασπίζεται με ιδιαίτερη θέρμη τα πιστεύω της και σφύζει από ενεργητικότητα. Οι απόψεις της πολλές φορές προκαλούν τις αντιδράσεις, αλλά και το ενδιαφέρον μας και γίνονται αντικείμενο συζήτησης.

Από κοντά είναι ένας γλυκός άνθρωπος που το συνεχές πηγαινέλα μεταξύ Αθήνας - Στρασβούργου- Βρυξελλών δεν την πτοεί καθόλου. Τουναντίον, την πεισμώνει για περισσότερη αγωνιστικότητα. Η πρόσφατη εκλογή της μάλιστα ως προέδρου της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ίσων Ευκαιριών στην ΕΕ τής δίνει τη δυνατότητα να παλέψει από θέση ισχύος για ό,τι με τόσο πάθος πιστεύει: Τις ίσες ευκαιρίες προς όλους.

Στο καινούργιο της γραφείο στο Στρασβούργο

τα είπαμε από κοντά. Και για το Ασφαλιστικό και για το Αγιο Ορος και για τον ΟΤΕ...

Η ευαισθησία σας έναντι των γυναικών πολλές φορές σάς έχει φέρει σε δύσκολη θέση, λόγω κάποιων οπτικών σας που προβάλλουν ως ακρότητες, όπως το να επιτραπεί η είσοδος στις γυναίκες στο Αγιο Ορος. Η δήλωσή σας για συνταξιοδότηση των γυναικών στα 65 ξεσήκωσε αντιδράσεις και δη λόγω της πρόωρης συνταξιοδότησής σας από τον ΟΤΕ. Κάποιοι, μάλιστα, είπαν ότι θα έπρεπε πρώτα να την αποποιηθείτε και κατόπιν να εκφράσετε τέτοιες απόψεις...

Ξέρετε κανέναν που να έχει αποποιηθεί τη σύνταξή του; Ναι, χτυπάω ένα σύστημα που μου 'δωσε σύνταξη στα 44, όταν η κόρη μου ήταν 21. Δεν είχα, όμως, άλλη δυνατότητα. Ηθελα να φύγω από τον ΟΤΕ, να αλλάξω καριέρα. Δεν ζήτησα εγώ να πάρω σύνταξη. Ο ΟΤΕ μου την έδωσε. Η "ευνοϊκή μεταχείριση" έχει να κάνει με το σύστημα που σε πολλούς δεν αρέσει, αλλά λειτουργούμε εντός του. Αυτό το σύστημα ήθελε να στέλνει τις γυναίκες σπίτι για να παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες στους άντρες. Πιστεύω ότι έφτασε η ώρα να φτιάξουμε ένα ασφαλιστικό σύστημα ίσων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Αυτό συμφέρει τις γυναίκες. Να μην υπάρχει καμία διάκριση λόγω φύλου. Η μητρότητα να υποστηρίζεται στην ώρα της. Όταν έχεις μικρά παιδιά να σε στηρίζει η πολιτεία, με γονικές άδειες μετ' αποδοχών. Αυτά προτείναμε στην ημερίδα τότε που ξέσπασε ο θόρυβος, αλλά δεν βγήκαν στον Τύπο. Προσωπικά, ούτε καν ανέφερα τη φράση "65 χρόνια". Εξάλλου, είμαι υπέρ ενός ευέλικτου σχήματος, όπως θα δείτε και στο υπό έκδοσιν βιβλίο με τα πρακτικά. Ένα σύστημα ανταποδοτικό και όχι αυτό που έζησα στον ΟΤΕ, όπου είχε υπονομευθεί η εξέλιξή μου από την πρώτη στιγμή. Όσα πτυχία ή προσόντα και να

είχες, ως γυναίκα δεν επρόκειτο ποτέ να φτάσεις σε ανώτατο βαθμό.

Στην ημερίδα προτείναμε το σύστημα των τριών πυλώνων. Ο πρώτος με τη βασική – εθνική σύνταξη που θα δίνεται σε όλους στα 60 ή 65. Ο δεύτερος ανταποδοτικός βάσει των καταβολών και ο τρίτος που θα είναι η ατομική αποταμίευση (κεφαλοποιητικό). Στο δεύτερο πυλώνα, θα μπορεί κανείς να βγαίνει στη σύνταξη από τα 55, αν θέλει να κάνει και άλλα πράγματα. Επιμένω, όμως, να οριστεί ένα όριο που δεν θα κάνει διακρίσεις στις γυναίκες. Δεν θέλουμε προνόμια, θέλουμε ίση μεταχείριση. Επίσης, ένα άλλο μεγάλο θέμα είναι ο επιμερισμός των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι αν μείνω εκτός αγοράς εργασίας και μεγαλώσω τα παιδιά μας και ο σύζυγος με εγκαταλείψει στα 50 μου, τότε στα 55 μου δεν θα μείνω επί ξύλου κρεμάμενη, αλλά θα δικαιούμαι ένα μέρος της σύνταξής του, είτε ξαναπαντρευτεί είτε όχι. Η γυναίκα που δεν έχει εργαστεί ποτέ, αλλά έχει αφοσιωθεί στα παιδιά και την υποστήριξη της καριέρας του άντρα της πρέπει να έχει ασφαλιστικά δικαιώματα ατομικά, δικά της. Οι γυναίκες είναι ίσως οι πλέον αρμόδιες να μιλήσουν για το θέμα και όχι οι συνδικαλιστές που δεν έχουν ούτε μία γυναίκα για δείγμα στην Εκτελεστική Επιτροπή της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ...

Από τη μετάβαση στο... Αγιον Ορος

Σε πόσα χρόνια πιστεύετε ότι η κατάσταση αυτή θα μπορούσε να μετατραπεί σε ίσες ευκαιρίες;

Για το ασφαλιστικό θα πρέπει να υπάρξει μία μεταβατική περίοδος 10-15 χρόνων. Κάποιες γυναίκες έχουν ήδη κάνει τα σχέδιά τους. Δεν μπορείς να τα ανατρέψεις από τη μια μέρα στην άλλη. Ο μόνος τρόπος να προστατεύσουμε την αξιοπρέπειά μας είναι η οικονομική

ανεξαρτησία. Το μήνυμά μας άρα είναι: Καριέρα και μετά οικογένεια, στηριζόμενη και στα δύο φύλα. Το 61,2% επί του συνόλου των πτυχιούχων είναι γυναίκες. Πού πηγαίνει όλο αυτό το επιστημονικό δυναμικό;

Και η ιστορία με το Άγιον Όρος;

Για το Άγιον Όρος θα σας πω ότι είχα ενοχληθεί που η ιστορία ξεκίνησε εκτός Ελλάδος από Σκανδιναβές ευρωβουλευτές. Τότε, λοιπόν, εκτίμησα ότι το θέμα αφορά κατ' αρχάς στις γυναίκες της Ελλάδος και κατά δεύτερον τις άλλες Ευρωπαίες. Η συνέχεια (Μάιος 2001) έχει να κάνει με μία δική μου πρόταση από γνωμοδότηση στην Επιτροπή Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των Πολιτών, όπου και έλεγε ότι οι γυναίκες δεν θα πρέπει να αποκλείονται από καμία γεωγραφική περιοχή του πλανήτη. Καμία παράδοση και κανένας πολιτισμός δεν είναι αποδεκτός όταν παραβιάζει θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες των γυναικών. Η απόφαση αποκλεισμού των γυναικών από το Άγιον Όρος δεν αφορά ούτε στη θεολογία ούτε τη χριστιανική διδασκαλία. Ελήφθη στα χρόνια του μαύρου Μεσαίωνα, σύμφωνα με την τότε κοινωνική πραγματικότητα, όταν οι γυναίκες στην Ευρώπη ζούσαν σε χειρότερες συνθήκες απ' ό,τι στους Ταλιμπάν.

Ακόμη και γυναίκες που συμφωνούν εν ονόματι των ίσων ευκαιριών δηλώνουν ότι δεν θα πήγαιναν αν ήταν επιτρεπτή η είσοδος, σεβόμενες το μυστηριακό και ιστορικό πλέγμα συνθηκών του χώρου...

Τα μοναστήρια μπορούν να μείνουν κλειστά, αλλά ο αποκλεισμός από μια περιοχή 400 τ.χλμ. δεν στέκει λογικά ούτε θεμελιώνεται από κανένα θρησκευτικό κείμενο. Δεν μπορώ να δεχθώ π.χ. ότι η κ. Αρβελέρ δεν μπορεί να έχει πρόσβαση στα αρχεία ή τη βιβλιοθήκη του Αγίου Όρους. Δεν είπε κανείς να πάμε εκεί για να σκανδαλίσουμε. Δημόσια, μάλιστα, είχα

προτείνει να ανοίγουν οι πύλες μια – δύο ημέρες την εβδομάδα για γυναίκες και άνδρες. Στην Ελλάδα έτσι και πεις κάτι καινοτόμο, σου επιτίθενται ομαδόν. Δεν πρόκειται για θέμα έλλειψης σεβασμού στη θρησκεία, της οποίας και ο οικουμενικός ρόλος με ενδιαφέρει. Εξάλλου, ο αποκλεισμός αυτός δεν είναι τίποτε άλλο από το συμβολισμό της αρρενοκεντρικότητας της κοινωνίας και της Εκκλησίας που κράτησε πάρα πολλούς αιώνες. Η Εκκλησία, μάλιστα, αν θέλει να διατηρήσει την επιρροή και το θετικό της ρόλο, πρέπει να εναρμονίσει τα βήματά της με τις σύγχρονες εξελίξεις και ανάγκες. Τα τελευταία τριάντα χρόνια συντελέστηκαν οι περισσότερες αλλαγές στην πορεία του ανθρώπινου γένους. Δεν μπορείς να δέχεσαι όλη αυτήν την εξέλιξη επιστήμης και τεχνολογίας και στο επίπεδο των ιδεών να μένεις πίσω.

Απαραίτητη η ανανέωση

Στην καθημερινότητα της γυναίκας πιο σοβαρό όμως παρουσιάζεται το πρόβλημα μην χάσει τη θέση της λόγω εγκυμοσύνης κατά την επιστροφή στην εργασία, παρά η είσοδος ή όχι στο Αγιον Ορος.

Με συγχωρείτε, όλα έχουν σημασία. Σαφώς και εκ των πραγμάτων το βιοποριστικό προτάσσεται, αλλά όλα τα σύμβολα του μισογυνισμού έχουν αξία. Εξάλλου, οι διακρίσεις των γυναικών στην αγορά εργασίας έχουν να κάνουν με αυτούς τους παραδοσιακούς ρόλους. Όταν θεωρείς τη γυναίκα αποκλειστικά υπεύθυνη για την ανατροφή των παιδιών και την οικιακή εργασία, τότε της αφαιρείς τις ευκαιρίες και τις δυνατότητες στην εργασία. Το μήνυμα είναι να μοιραστούμε δίκαια, άντρες και γυναίκες, όλες τις υποχρεώσεις αλλά και τις χαρές ιδιωτικού και δημοσίου βίου. Σεβασμός στην παράδοση,

όταν δεν συγκρούεται με τη σύγχρονη αντίληψη σεβασμού των δικαιωμάτων και την ίση μεταχείριση των φύλων. Στις μουσουλμανικές χώρες ακρωτηριάζουν σεξουαλικά 2 εκατ. γυναίκες (Αφρική) επικαλούμενοι τις παραδόσεις. Την μπούργκα και το τσαντόρ εν ονόματι των ίδιων παραδόσεων δεν είναι; Στις ίδιες χώρες οι... παραδόσεις επιτρέπουν στον ανδρικό πληθυσμό να ντύνεται με την τελευταία λέξη της ευρωπαϊκής μόδας. Ε, για αυτήν την κουλτούρα δεν έχω κανένα σεβασμό.

Η συνάντηση με το Δαλάι Λάμα τι αίσθηση σας άφησε;

Πάρα πολύ καλή. Είναι ένας καλός και έξυπνος άνθρωπος. Δεν είναι τυχαίο που στην Ευρώπη κερδίζει έδαφος ο Βουδισμός, αφού βρίσκεται κοντά στα σύγχρονα προβλήματα. Και αυτοί έχουν αναθεωρήσει τις ιδέες τους και δεν διαχωρίζουν τα δύο φύλα. Θυμάμαι, μάλιστα, ότι όταν είπαμε στο Δαλάι Λάμα ότι ο Βουδισμός στην Ευρώπη είναι μόδα, μας απάντησε ότι δεν του αρέσει καθόλου αυτή η μόδα. Τονίζοντας ότι "όλες οι θρησκείες είναι καλές και δεν πρέπει οι άνθρωποι να αποκόπτονται από τις ρίζες τους". Και 'μείς (κυρίως οι ρωμαιοκαθολικοί) κάνουμε ιεραποστολές στην Αφρική να ξεριζώσουμε τους ανθρώπους από τις παραδόσεις τους και να τους εκχριστιανίσουμε! Από την άλλη, θα δείτε ότι ένα ακόμη συν στο Δαλάι Λάμα είναι ο πυρήνας της διδασκαλίας του που βασίζεται στην ειρηνική επίλυση των διαφορών, τη μη χρήση βίας.

Ολυμπιακή εκεχειρία και Ταλιμπάν

Το ταξίδι σας στη Μέση Ανατολή, προς αρωγήν της Ολυμπιακής εκεχειρίας, τι πραγματιστική βάση διαθέτει; Η Ελλάδα διεκδικεί έναν ενεργό διαμεσολαβητικό ρόλο;

Νομίζω ότι η Ελλάδα έχει αναλάβει πολύ σημαντικές πρωτοβουλίες στο διεθνή χώρο που έχουν ενισχύσει το κύρος της. Η πρωτοβουλία για την προώθηση και την ιδέα της Ολυμπιακής εκεχειρίας είναι πολύ σημαντική και λόγω της Χειμερινής Ολυμπιάδας. Η απόφαση του Ελληνα υπουργού Εξωτερικών να στείλει αποστολές σε περιοχές με κρίση ήταν μία πολύ σωστή κίνηση, προκειμένου να περάσουμε το μήνυμα της ειρήνης. Φιλοδοξούμε να διαδραματίσουμε ένα φιλειρηνικό ρόλο σε παγκόσμια κλίμακα και να κατοχυρώσουμε ένα συμφιλιωτικό προφίλ. Αυτό είναι πολύ σπουδαίο για τη χώρα μας, που, αν και μικρή, μπορεί να διαδραματίσει πολύ σημαντικό ρόλο στα διεθνή δρώμενα.

Κρούετε τον κώδωνα του κινδύνου σε θέματα που αργότερα πρωταγωνιστούν στην επικαιρότητα, όπως το καθεστώς των Ταλιμπάν (από το '97). Είναι εύκολο να αφυπνίσει κανείς την κοινή γνώμη εν τη γενέσει και όχι εν τη εξελίξει του κακού;

Δεν ξέρω αν γνωρίζω το σωστό timing, ξέρω όμως ότι έχω μία ιδιαίτερη ευαισθησία στα θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δη των γυναικών. Εκατομμύρια γυναίκες όπου γης υποφέρουν από τα φονταμενταλιστικά και αντιδημοκρατικά καθεστώτα. Το πρώτο πράγμα που έκαναν οι Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν π.χ. ήταν να αποστερήσουν τις γυναίκες από τα θεμελιώδη δικαιώματά τους. Οι περισσότερες χώρες, όπως και η Ελλάδα, ασχολούνται πιο πολύ με τα... κοντινά τους και το Αφγανιστάν έμοιαζε πολύ μακρινό. Με την πτώση των συνόρων, όμως, τα προβλήματα του διεθνούς χώρου επηρεάζουν και τη δική μας ζωή και τα ΜΜΕ αρχίζουν να ευαισθητοποιούνται περισσότερο. Αυτό φάνηκε και στο πρόσφατο παράδειγμα της Νιγηριανής που καταδικάστηκε σε θάνατο δια λιθοβολισμού επειδή γέννησε χωρίς γάμο το παιδί της, ενώ ήταν ήδη θύμα βιασμού! Από την άλλη, βλέπουμε την

επαναφορά της σαρίας, στη Νιγηρία, όπου πριν από δύο χρόνια πανηγυρίζαμε για την εγκαθίδρυση της δημοκρατίας. Και στην Ευρώπη πολλά προβλήματα του Τρίτου Κόσμου μεταφέρονται μέσω της μετανάστευσης. Η Ιατρική Ένωση της Μ. Βρετανίας ανακοίνωσε ότι γίνονται 3.000 κλειτοριδεκτομές στη Βρετανία...